

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/22-03036-027
Otsuse kuupäev	8. aug 2022
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg, liikmed Anastasia Nezgovorova, Kati Kuusk
Tarbija	
Kaupleja	Elektrum Eesti OÜ, 11399985
Tarbija nõue	Elektriarvete korrigeerimine ja alusetult nõutud summa hüvitamine.
Asja läbivaatamise aeg	29. juuni 2022

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Kohustada osaühingut Elektrum Eesti tegema toimingud, selgitamaks välja tarbijale alates 1.jaanuarist 2022 mõõtepunktides 38ZEE-00581913-T (kuni uue avatud tarnelepingu jõustumiseni) ja 38ZEE-04415841-P (kuni 30.aprillini 2022) tegelikult üleantud (müüdud) elektri kogus.
3. Kohustada osaühingut Elektrum Eesti esitama tarbijale lepingus kokkulepitud hinna (päevas 0,12730€/kWh, kuutasu 0) alusel korrigeeritud arve, arvestades seejuures riigi määratud hüvitist. Arve tuleb kattuvus ulatuses lugeda tasutuks üldteenuse eest nõutud ja makstud summade arvel.
4. Võrguettevõtjate ja kaupleja vahelised võimalikud nõuded tuleb lahendada ilma tarbija õigusi ja kohustusi nendega sidumata.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul, arvates otsuse Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalveameti kodulehel avaldamisele järgmisest päevast, teatama selle täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Elektrum Eesti OÜ osutas tarbijale võrguteenust ja müüs elektrit kahes tarbimiskohas, so mõõtepunktides 38ZEE-00581913-T ja 38ZEE-04415841-P loetud elektri eest.

16.novembril 2021 pakkus kaupleja tarbijale kuni 31.detsembrini 2021 kehtiva lepingu nr 6660594725 pikendamist 35 kuuks (1.01.2022 - 30.11.2024) fikseeritud hinnaga 0,12730€/kWh, kuutasuga 0. Pakkumuse kohaselt jättis kaupleja enesele õiguse muuta kuutasu 2 korda aastas, jättes tarbijale õiguse valida sellisel juhul muu pakett või jätta mõõtepunkt lepingust välja.

Alates 1.jaanuarist 2022 esitas tarbijale mõõtepunktis 38ZEE-00581913-T loetud elektrienergia ja võrguteenuse eest arveid Eesti Energia AS ja mõõtepunktis

38ZEE-04415841-P loetud elektrienergia ja võrguteenuse eest Imatra Elekter AS. Mõlemad teenuse osutajad arvestasid müüdud elektrienergiat lähtudes üldteenuse põhimõtetest.

Tarbija väidab, et kauplejal lasus kohustus pakutud lepingut täita. Kaupleja on tunnistanud, et jättis kokkulepitud lepingu ettenähtud korras andmevahetusplatvormil registreerimata. Hilisemalt on kaupleja pakkunud korduvalt lepinguid, milles esines mitmeid ebatäpsusi.

22.aprillil 2022 sõlmisid pooled elektrilepingu nr 666059475, millega on kokku lepitud perioodil 1.05.2022 – 30.11.2024 elektrienergia müümine tarbijale mõõtepunkti 38ZEE-04415841-P kaudu.

Tarbija selgitustest on võimalik aru saada, et mõõtepunkti 38ZEE-00581913-T kaudu elektri ostmiseks on tarbija leidnud muu lahenduse ning kauplejaga lepingut sõlmida ei soovi.

Tarbija väidab, et jaanuarist 2022 võrguettevõtjate poolt talle üldteenuse korras arve esitamine tuli halva üllatusena, kuna ta eeldas kauplejalt pakutud tingimustel lepingu täitmist.

Tarbija leiab, et kaupleja on põhjutanud talle kahju, kuna üldteenuse hind oli kauplejaga kokkulepitust märkimisväärselt kallim. Tarbija nõuab kahju hüvitamist (tasunõude korrigeerimist) nelja kuu arvestuses (tarbimisperiood 1.01. - 30.04.2022).

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja möönab, et tarbijaga sõlmitud leping jäi andmelaos registreerimata. Kaupleja on nõus kompenseerima tarbijale hinnavahest tekkinud kahju kolme kuu arvestuses (1.01. - 31.03.2022).

Kaupleja väidab, et pakkus tarbijale võimalust sõlmida samadel tingimustel leping alates 1.aprillist 2022; kuid leping jäi sõlmimata tarbijast tingitud põhjustel. Seega ei vastusta kaupleja aprilli arvestusest tuleneva kahju eest.

Kaupleja hinnangul on tarbija poolt esitatud kahju arvestus arusaamatu ja ebaõige.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel. Komisjon lahendab esmalt lepingu sõlmimisega seonduvad küsimused.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Esitatud tõenditest saab järeldada, et tarbija õigussuhe kauplejaga põhineb energiamüügi lepingul (elektrilepingul) VÕS § 208 lg 3 tähenduses.

Elektrituruseaduse (EtS) § 83 järgi kohaldatakse elektrilepingule elektrituruseaduse sätteid; eriseadusega reguleerimata küsimustes kohaldatakse elektrilepingule võlaõigusseaduse sätteid. Tarbijaga sõlmitud lepingus tuleb tarbijale tagada vähemalt seaduses ettenähtud õigused; tarbija kahjuks kõrvalekalduvad kokkulepped on tühised.

Tarbija väidab, et nõustus kaupleja 16.novembri 2021 pakkumusega, mis pidi jõustuma 1.jaanuarist 2022. Kaupleja väidab, et tehnilise vea tõttu jäi tarbija mõlema mõõtepunktiga üldteenusele.

Pooled ei vaidle selles, et kaupleja pakkus tarbijale alates 1.jaanuarist 2022 kahes

tarbimiskohas fikseeritud hinnaga elektrilepingut. Kaupleja pakkumuse järgi oli tegemist seni kehtiva lepingu muutmisega nii tingimuste kui ka tähtaja osas. Tarbija kaupleja pakkumusele vastuväiteid 30.novembriks 2021 ei esitanud ega teatanud lepingu ülesütlemisest. Seega jäi tarbijaga varem sõlmitud leping kehtima ning kehtis alates 1.01.2022 muudetud, so 16.novembri 2021 pakkumuses sisalduvatel tingimustel.

Komisjon juhib kaupleja tähelepanu sellele, et leping on pooltele siduv; kauplejal lasus lepingu täitmise kohustus VÕS §-de 3 p 1 ja 6; § 76 lg 1 alusel.

Järgnevalt hindab komisjon kaupleja väiteid, mis on seotud tarbijaga sõlmitud elektrilepingu registreerimisega andmevahetusplatvormil.

Vaidlust ei ole selles, et tarbijaga oli enne kõnealuseid toiminguid võrguühendus loodud ja tarbimiskohad olid andmevahetusplatvormil registreeritud.

Pooltevahelise lepingu muudatus ei toonud kaasa elektrienergia müüja (avatud tarnija) vahetumist ega sellega kaasnevate toimingute tegemist elektrituru toimimise võrgueeskirja (edaspidi – võrgueeskiri) tähenduses.

Kaupleja viited tehnilisele rikkele ja selle olemusele on konkretiseerimata ning nende mõju pooltevahelise lepingu täitmisele teadmata ja tõendamata. Ka juhul, kui väidetav rike kuidagi lepingu täitmist mõjutas, ei saa sellega kaasnenud tagajärge üle kanda tarbijale. Tarbijal oli õigus osta kahes mõõtepunktis loetud elektrit alates 1.jaanuarist 2022 kauplejaga kokkulepitud hinnaga.

Kahetsusväärset on tarbijale müüdud elektrit alates 1.jaanuarist 2022 üldteenuse põhimõtete järgi. Sellest ei saa aga järeldada tarbijaga sõlmitud elektrilepingu tühisust. Võimalikud vead ja ebaselgused lepingu registreerimisel andmevahetusplatvormil tuleb kauplejal omal algatusel ja omal kulul korrigeerida.

Kaupleja väited selles, et tarbijalepingut ei ole võimalik tagasiulatuvalt aktiveerida, ei ole õiged. Komisjon selgitas eelnevalt, et tarbijaleping nr 6660594725 kehtis alates 1.jaanuarist 2022 muudetud kujul ja kuulus täitmisele. Kaupleja ei ole osundanud, millise seaduse alusel saab lepingu täitmise kohustust piirata andmevahetusplatvormil tehtud/tegemata jäetud toimingutega.

Ühtse praktika kujundamiseks selgitab komisjon, et andmevahetusplatvormil tehtavate toimingute või nende tegemata jätmisega kaasnevat tagajärge ei saa jätta tarbija kanda. Elektrituruseaduse ja elektrituru toimimise eeskirjaga on muu hulgas kehtestatud nõuded, mis on eesmärgistatud turu võimalikult latusaks toimimiseks. Võrgueeskirja tuleb tervikuna tõlgendada viisil, et andmevahetusplatvormi toimingutel on tarbijalepingu suhtes deklaratiivne iseloom. Tarbijalepingu sõlmimine ja lõppemine sõltub pooltevahelistest õigussuhetest ja nende raames tehtud toimingutest. Õiguspäraselt tehtud toimingud on aluseks kanntete tegemisele andmevahetusplatvormil.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija oli õigustatud saama kauplejalt elektrit alates 1.jaanuarist 2022 kauplejaga kokkulepitud hinnaga. VÕS § 101 lg 1 p 1 järgi on võlausaldajal õigus nõuda lepingu täitmist. Pooled ei vaidle selles, et kaupleja lepingut täitnud ei ole; seega oli tarbija poolt kauplejale esitatud lepingu täitmise nõue (arvete saatmise nõuded) põhjendatud.

Tarbija on esitanud nõude üldteenuse alusel määratud tarbimise ja hinna korrigeerimiseks. Komisjoni hinnangul on tarbija nõue põhjendatud ja tuleb rahuldada.

Elektrituruseaduse § 110' lg 1 järgi osutatakse tarbijale üldteenust juhul, kui tarbija ei ole elektrilepingut sõlminud. Kõnealusel juhul oli tarbija elektrilepingu sõlminud ning üldteenuse osutamiseks alust ei olnud.

Võrgueeskirja § 20 järgi on võrku antud ja võrgust võetud elektrienergia kogused andmevahetusplatvormi mõõteandmete põhjal tuvastatavad. Mõõteandmeid on võimalik korrigeerida tagasiulatuvalt kuni 12 kuud. Kauplejal on õigus saada võrguettevõtjalt, liinivaldajalt või suletud jaotusvõrgu valdajalt mõõteandmeid tarbija mõõtepunkti läbinud elektrienergia koguste kohta. Võrgueeskirja §-s 21 on ette nähtud erinevad võimalused tegeliku tarbimise tuvastamiseks. Korrigeeritud tarbimisandmed on kauplejale kättesaadavad andmevahetusplatvormil.

Võrgueeskirja § 22 ja 23 järgi korrigeeritakse üldteenuse korras tarbitud elektrienergia ning seejärel esitatakse tarbijale korrigeeritud arve. Kõnealusel juhul ei ole alust nõuda tarbijalt tasu üldteenuse korras müüdud elektrienergia hinnast, vaid lähtuda tuleb tarbijaga kokkulepitud hinnast.

Arvestades asjaolu, et kaupleja ja tarbija vahel oli sõlmitud elektrileping ja sellega seonduvad ebaõiged kanded andmevahetusplatvormil on tehtud kauplejast tingitud põhjustel, peab kaupleja tarbija õiguste rikkumise heastamiseks leidma võimaluse andmevahetuseks üldteenust pakkunud võrguettevõtjatega ning esitama tarbijale korrigeeritud arve. Võrguettevõtjate ja elektrimüüja te omavaheliste arveldustega seonduvad küsimused peavad kauplejad lahendama ilma tarbija õigusi kahjustamata (§ 24).

Tarbijal on õigus nõuda tarbimisandmete korrigeerimist mõõtepunktis 38ZEE-04415841-P perioodil 1.01.2022 kuni 30.aprill 2022 ja mõõtepunktis 38ZEE-00581913-T perioodil 1.01.2022 kuni teise elektrimüüjaga lepingu sõlmimiseni (arvestusperioodi alguseni). Tarbijale esitatud arvestus peab olema läbipaistev ja kontrollitav. Tarbijalt ülemäära nõutud summa võib lugeda tulevaste perioodide ettemaksuks üksnes tarbija nõusolekul.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/

Anastasia Nezgovorova
/allkirjastatud digitaalselt/

Kati Kuusk
/allkirjastatud digitaalselt/